

**CONSILIUL
ELEVILOR**

Fii vocea colegilor tăi!

Salvați Copiii

Save the Children Romania

Bugetul școlii

OPINIA ELEVILOR CONTEAZĂ!

**Lecția de științe - Școala Gimnazială
„Dimitrie Păcurariu”, Șcheia, jud. Suceava**
Acțiunea de sensibilizare a autorităților locale
în legătură cu nevoile educaționale identificate
de copii la nivelul școlii

ICELAND
LIECHTENSTEIN
NORWAY

**eea
grants**

FONDUL
ONG

**CONSILIUL
ELEVILOR**

Fii vocea colegilor tăi!

Salvați Copiii

Save the Children Romania

Bugetul școlii

OPINIA ELEVILOR CONTEAZĂ!

ISBN 978-606-94062-0-5

Editura BMI Publishing

Prima ediție: noiembrie 2015

© 2015 Organizația Salvați Copiii România

Titlul: Bugetul școlii – opinia elevilor contează!

Broșura este tipărită în proiectul „Participare și transparență pentru o mai bună asigurare a drepturilor copilului”, finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009 – 2014.

Pentru informații oficiale despre granturile SEE și norvegiene accesați www.eegrants.org

Ce puteți găsi în această broșură:

Cuvânt înainte	Pag. 4
Bugetul școlii - de unde și pentru cine? <i>Mesaj pentru elevi, din partea Consiliului Național al Elevilor</i>	Pag. 5
Participarea copiilor, un principiu fundamental	Pag. 7
Ce trebuie știut despre finanțarea sistemului de învățământ și despre bugetul școlii? <ul style="list-style-type: none">- Cum se finanțează educația (de unde vin banii și pentru ce)?- Bani ceruți, alocați, cheltuiți- Cum arată bugetul școlii?- Alte documente importante- Cui pot elevii să-și transmită punctele de vedere?- Când se iau deciziile?	Pag. 9
Cum pot participa elevii la stabilirea bugetului școlii? <ul style="list-style-type: none">- Câțiva pași importanți- Sfaturi- Exemple din școli	Pag. 15
Anexă - Lista proiectelor câștigătoare din cadrul demersului „Participarea elevilor la stabilirea bugetului școlii”	Pag. 32

Cuvânt înainte

Deciziile privind bugetului școlii sunt luate, de cele mai multe ori, numai de către adulți, fără ca elevii să fie consultați referitor la ce nevoi au și ce văd ei ca fiind prioritar pentru școala în care învață. Se consideră, în mod greșit, că discuția despre buget este una a adulților. Cu toate acestea, proiectul „Participare și transparență pentru o mai bună asigurare a drepturilor copilului” a demonstrat că, încă de la cele mai mici vârste, elevii se pot exprima cu privire la nevoile din școala lor, arătând care ar trebui să fie prioritățile.

În 25 școli din București, Iași, Suceava, Mureș și Timiș, elevii, cu sprijinul cadrelor didactice și voluntarilor Salvați Copiii, au scris proiecte cu tema „Participarea elevilor la stabilirea bugetului școlii”. În fiecare școală participantă, a fost selectat un proiect câștigător, care a fost apoi pus în practică. În funcție de vârstă și de preferințele lor, elevii și-au transmis nevoile și opiniile, prin desene, piese de teatru, chestionare, eseuri, petiții sau scrisori, către conducerea școlii, părinți și, în unele cazuri, chiar și către autorități (inspectorate școlare, primării, consilii locale sau județene) și mass-media, cerând ca, la stabilirea bugetului școlii pentru următorul an, recomandările lor să fie luate în considerare. Mulțumim tuturor școlilor implicate, așadar elevilor și profesorilor, pentru deschiderea și participarea lor.

Prin broșura de față, Salvați Copiii vă invită să aflați mai multe despre bugetul școlii și finanțarea educației, precum și despre cum pot elevii să fie implicați activ atât în stabilirea nevoilor și priorităților școlii, cât și în transmiterea opiniilor lor către cei implicați în luarea deciziilor. În cuprinsul publicației, vă vom oferi exemple din cadrul proiectelor scrise și puse în aplicare de către elevii participanți la demersul nostru. Îi mulțumim cu această ocazie Consiliului Național al Elevilor pentru sprijinirea acestei inițiative și sperăm ca, prin implicarea sa, informațiile din această broșură să ajungă la câți mai mulți elevi din țara noastră.

Această publicație oferă informații importante și poate servi ca sursă de inspirație pentru elevi, pe care îi încurajăm să-și exprime ideile și să participe la luarea deciziilor care îi privesc. Totodată, invităm cadrele didactice (inclusiv directorii unităților de învățământ), părinții și toți ceilalți adulți interesați să sprijine și să valorifice participarea copiilor.

Gabriela Alexandrescu,
Președinte Executiv
Organizația Salvați Copiii

Desenăm mai frumos și suntem mai sănătoși - Școala Gimnazială numărul 1 - TM
Activitatea de realizare a desenelor cu tema „Școala mea”, în cadrul căreia copiii au reprezentat nevoile educaționale identificate la nivelul școlii

Bugetul școlii - de unde și pentru cine?

Mesaj pentru elevi, din partea Consiliului Național al Elevilor

Elevii sunt beneficiarii direcți ai sistemului de învățământ din România și astfel, în mod normal, toate acțiunile dintr-o școală trebuie să vizeze în principal interesul și nevoile elevilor din acea școală. Acest lucru este susținut de un principiu pe care îl găsim la baza educației (conform art. 3 din Legea Educației Naționale).

Sistemul de învățământ românesc se lovește de diverse probleme, de la dotarea deficitară, relația dificilă între profesor și elev, materia neactualizată la cerințele actuale, manualele vechi, la faptul că opinia elevului nu este valorificată în actul educațional. Un punct de temelie pentru remedierea problemelor din sistem este finanțarea educației. În ciuda acestui fapt, la nivel național, educația nu primește destulă finanțare (elevii, studenții, profesorii, ONG-urile și experții în educație cerând 6% din PIB pentru educație de mulți ani) dar și banii primiți prin bugetele școlilor sunt insuficienți și folosiți, uneori, în mod ineficient.

Finanțarea sistemului de învățământ se face atât prin banii veniți de la bugetul de stat (național), cât și prin bugetele locale, luându-se în calcul elevul (conform art. 104-111 din Legea Educației Naționale), împreună cu alți parametri ai nevoilor de finanțare a școlilor. Faptul că în calcularea finanțării se pornește de la elev, ne oferă un alt argument pentru care școala ar trebui să își orienteze acțiunile ținând cont de interesul elevului.

Un sondaj al Consiliului Național al Elevilor demonstrează faptul că sub 10% din școlile din România iau în calcul opinia elevului în momentul în care definitivează execuția bugetului și planul de acțiuni, în momentul în care primesc banii pentru investiții în școală. Această lipsă de consultare înseamnă, în opinia noastră, că școala nu este conectată la dorințele și propunerile celor ce compun majoritatea comunității școlare și celor care se lovesc direct de problemele din sistem în cel mai acut mod, anume elevii.

Faptul că am câștigat un reprezentant care să susțină interesele elevilor în cadrul Consiliului de Administrație al școlii, care este prezent și în momentul deciderii fondului pentru achiziții școlare și natura acestora, poate fi un punct de plecare pentru o mai bună orientare a deciziilor școlii. Este necesară **o comunicare activă între elevi și reprezentantul lor, care să le ducă propunerile și să le reprezinte interesele în structura decizională a școlii**. Până în prezent, ca problemă ridicată de către membrii din consiliile școlare ale elevilor, s-a identificat faptul că, într-un număr mare de școli, investițiile sunt direcționate către domenii ce nu au nevoie neapărată de consolidare (prioritizându-se, de exemplu, scările profesorilor, cancelaria, mobilierul direcțiunii), neglijându-se astfel probleme reale ce trebuie soluționate pentru ca școlile să atingă standardele de calitate recomandate (săli de clasă, dotări pentru copiii cu dizabilități, biblioteca școlară, laboratoarele).

În condițiile în care atât finanțarea de bază, cât și cea complementară se asigură din fonduri publice, am solicitat afișarea bugetului la avizierul școlii pentru a fi accesibil tuturor actorilor implicați în actul educațional. **Nu uitați, fiecare dintre voi aveți dreptul să cunoașteți bugetul școlii, modul în care a fost, este sau va fi investit în școală și să solicitați acordarea de fonduri pentru problemele și proiectele voastre** (Legea 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public, precum și faptul că unul din principiile care stau la baza sistemului de învățământ este acela al transparenței, conform art. 3 din Legea Educației Naționale)!

„Expoziția clasei noastre” - Școala Gimnazială „Ion Neculce” Iași
Campania de informare a elevilor din școală cu privire la problematica copiilor aflați în situații speciale

Solicităm direcționarea unui procent mai mare din bugetul școlii către dotarea laboratoarelor destinate orelor practice, multe dintre acestea fiind lipsite de aparatura și materia primă absolut necesare pentru efectuarea unor experimente, chiar și dintre cele mai simple.

De asemenea, suntem de părere că proiectele și inițiativele elevilor merită o mai mare atenție și susținere din partea decidenților școlii (aici putându-ne referi la Legea Tinerilor nr. 350/2006, precum și la art. 105 din Legea Educației Naționale). Așadar, este necesară alocarea, de către instituția de învățământ, a unei proporții din bugetul școlii pentru sprijinirea acțiunilor de tineret, demersurile de acest gen sporind spiritul antreprenorial în rândul elevilor și promovând cetățenia activă.

Cel mai important este să știți că educația se face pentru voi, că aveți dreptul să fiți consultați și să cunoașteți cum sunt investiți banii în școală, că de anul acesta aveți un elev care vă reprezintă în Consiliul de Administrație atunci când se decide bugetul și că aveți tot interesul legitim să propuneți proiecte, activități, să ridicați problemele cu care vă confrunțați în școală, iar conducerea școlii trebuie să acorde prioritate dezideratelor voastre!

Horia Șerban Onița,

*Președinte
Consiliul Național al Elevilor (CNE)*

Participarea copiilor, un principiu fundamental

La baza *Convenției ONU cu privire la drepturile copilului* stă un principiu important, acela al participării copiilor. Astfel, copiii au dreptul să fie informați adecvat și să fie implicați în luarea tuturor deciziilor care îi privesc. Opinia copiilor este importantă, iar participarea lor trebuie încurajată începând de la cele mai mici vârste.

Participarea copiilor nu trebuie să fie *de formă* sau să se limiteze doar la subiecte precum organizarea de serbări școlare. Din păcate, foarte mulți adulți cred că elevii nu au maturitatea necesară și, prin urmare, nu îi implică în luarea deciziilor importante. Dacă răspunsul la întrebarea „*Are decizia impact asupra copiilor?*” este „DA”, atunci copiii trebuie consultați, iar opiniile lor luate în considerare, în acord cu gradul lor de maturitate.

Participarea copiilor este menționată în lege

Participarea copiilor este un principiu fundamental, iar *Convenția ONU cu privire la drepturile copilului* are statut de LEGE internațională. După ratificarea sa de către România, în anul 1990, Convenția se aplică și în țara noastră, iar articolele 12 și 13 spun că:

- Orice copil are dreptul de a-și exprima liber opinia în orice problemă sau procedură care îl privește, iar opinia lui trebuie luată în considerare cu respect, în funcție de vârsta și maturitatea sa.
- Orice copil are dreptul de a căuta, de a primi informații adecvate și de a-și exprima ideile și opiniile sub orice formă, atât timp cât acest fapt nu încalcă drepturile altora.

Informațiile care se oferă copiilor trebuie adaptate nivelului lor de înțelegere.

Mai mult, participarea copiilor este menționată și în *Legea Copilului (Legea nr 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului)*, la articolul 29:

- Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește.
- Orice copil poate cere să fie ascultat. În cazul în care este refuzat, instituția către care s-a adresat trebuie să-i ofere o explicație motivată.
- Opiniile copilului vor fi luate în considerare, oferindu-li-se importanța cuvenită, în raport cu vârsta și maturitatea copilului.
- Copilul are dreptul de a cere și de a primi informații, inclusiv despre posibilele efecte ale opiniei sale, dar și despre efectele oricărei decizii care îl privește.

Consultarea elevilor în ce privește nevoile educaționale din școala lor

Responsabilități

Participarea, ca orice alt drept, are limitări și este însoțită de responsabilități:

- Participă doar cei care-și doresc acest lucru, fără a putea fi forțați.
- Drepturile unei persoane se termină atunci când încalcă drepturile și libertățile celorlalți. Țineți minte că și ceilalți au dreptul să-și exprime opiniile, chiar dacă nu sunteți de acord cu unele dintre acestea. Arătați respect și susțineți-vă punctul de vedere fără să-i jigniți pe ceilalți. Atunci când se iau decizii care privesc un grup mai mare (de exemplu, toți elevii dintr-o clasă sau școală), opinia majorității trebuie respectată, chiar dacă nu o reflectă pe a voastră.
- Participarea este însoțită și de responsabilitatea de a duce la bun sfârșit ceea ce v-ați angajat să faceți, investind așadar timp, efort și seriozitate.

Aveți dreptul să participați la luarea deciziilor de la nivelul școlii voastre, inclusiv să fiți informați și consultați cu privire la bugetul școlii!

Informațiile care vi se oferă trebuie să fie adaptate nivelului vostru de înțelegere, la fel și modalitățile de consultare.

Dacă anumite lucruri care vă privesc nu vă sunt clare, aveți dreptul să cereți ca acestea să vă fie explicate.

Ce trebuie știut despre finanțarea sistemului de învățământ și despre bugetul școlii?

Legea spune că învățământul obligatoriu este gratuit. Banii pentru educație vin din fonduri publice, de la bugetul central (național, deci de la Guvern) și de la bugetele locale (deci de la consiliul local/de sector sau județean). Școala poate avea și venituri proprii, precum sponsorizările și donațiile.

Pentru școli există 3 tipuri de finanțare, pe care le găsiți în tabelul de la pagina următoare:

Finanțarea DE BAZĂ

Pentru ce?

Pentru ca procesul de învățământ să aibă loc în condiții normale.

Ce
cheltuieli
acoperă?

- Salariile celor din școală (inclusiv ale cadrelor didactice) și pregătirea lor profesională;
- Bunuri și servicii (de exemplu, apa, curentul, produse de curățenie, dar și bunuri cu caracter funcțional precum **materialele didactice, manuale, rechizite**);
- Evaluarea periodică a elevilor.

De unde
vin banii
(și cum)?

- Se folosește o formulă de calcul: se înmulțește „**costul per elev**” (stabilit prin lege), cu numărul de elevi ai școlii și cu anumiți coeficienți (fixați în funcție de specificul școlii). Banii vin de la bugetul de stat (de la nivel național).
- Autoritățile locale (consiliul local și cel județean) pot contribui cu bani.
- Inspectoratul școlar oferă asistență tehnică.

Finanțarea COMPLEMENTARĂ

Pentru a acoperi celelalte cheltuieli pentru procesul de învățământ, neincluse în finanțarea de bază.

- Reparații majore (capitale), consolidări, investiții;
- Concursuri școlare și activități educative extrașcolare; participarea la proiecte europene;
- Bunuri și servicii care nu fac parte din finanțarea de bază (ex., materiale de laborator, uniforme, alimente, publicații, reparații);
- Transport pentru elevi și angajații școlii (când se decontează); Cantină și internat (subvenții);
- Burse;
- Evaluările naționale;
- Situații de urgență, asigurarea siguranței și sănătății; examinarea medicală obligatorie a angajaților.

- Banii se solicită de la autoritățile locale (consiliul local și cel județean), pe baza justificării și evaluării nevoilor. Inspectoratul școlar oferă asistență tehnică.

Finanțarea

SUPLIMENTARĂ

Se va acorda doar pentru unele școli care ar fi astfel premiate pentru performanțele școlare obținute și pentru includerea copiilor vulnerabili (care sunt în risc de a nu beneficia de educație).

Nu se specifică în legea educației.

- Banii vor veni de la bugetul Ministerului Educației;
- Granturi pot fi oferite și de consiliile locale și de cele județene.

Pe lângă aceste tipuri de finanțare, Ministerul Educație mai poate derula proiecte de investiții și modernizări (inclusiv de dotare sau de reabilitare) ale unor școli, proiecte internaționale, pregătiri ale cadrelor didactice, organizarea unor concursuri sau festivaluri și altele.

Informațiile din tabelul anterior vă pot părea foarte tehnice. Ele sunt însă importante, pentru că vă ajută să înțelegeți cui trebuie să vă adresați, în funcție de ceea ce cereți.

De exemplu, dacă vă doriți ca școala voastră să aloce bani pentru o anumită activitate educativă extrașcolară, trebuie să știți că e bine să vă adresați nu doar celor din conducerea școlii (consiliului de administrație și directorului), ci și autorităților locale, așadar primarului, consilierilor locali și județeni (sau consilierilor generali din București). Solicitați-le acestora să sprijine acțiunea voastră și să-i includă costurile în finanțarea complementară a școlii.

Bani ceruți, alocați, cheltuiți

Bugetul acoperă un an calendaristic, și nu un an școlar (atenție!).

Școala propune un **proiect de buget** (1), care ajunge la autoritățile locale și centrale pentru verificare și aprobare. Acestea decid cu privire la propunere și, ca urmare, transmit școlii **bugetul aprobat** (2).

Pe parcursul anului, autoritățile reanalizează situația financiară și, astfel, se poate întâmpla ca bugetul școlii voastre să crească sau să scadă. Această modificare a bugetelor se numește „rectificare bugetară” și poate avea loc de mai multe ori pe an.

La finalul anului se poate vedea și bugetul cheltuit efectiv, iar acesta se numește „**execuție bugetară**” (3).

De multe ori, sumele din **bugetul aprobat** sunt diferite de cele din **bugetul propus** (de exemplu, autoritățile nu consideră că unele solicitări ale școlii sunt justificate, ori corectează unele calcule). **Execuția bugetară** poate fi și ea diferită de **bugetul aprobat** (de exemplu, dacă școala nu a cheltuit toate sumele care i-au fost alocate, ori dacă a primit sume în plus la rectificări).

Cum arată bugetul școlii?

Bugetul este sub formă de tabel și cuprinde o lista cu sumele alocate pentru diverse tipuri de cheltuieli, cum ar fi:

- Cheltuieli de personal – sunt cele pentru plata angajaților școlii;
- **Bunuri și servicii** – lista este lungă și, printre altele, include: materiale de birou, materiale pentru curățenie, încălzire și iluminat, carburant, transport, comunicații (poștă, internet, telefon etc.), materiale și servicii cu caracter funcțional (această categorie este foarte importantă, pentru că aici puteți găsi incluse costurile pentru materialele didactice), bunuri și servicii pentru întreținere

și funcționare (de exemplu, întreținerea spațiilor verzi, întreținerea aparaturii, pază, costuri de multiplicare a documentelor etc.), reparații (zugrăveli, reparații ale mobilierului, reparații ale podelelor etc.), bunuri și obiecte de inventar (uniforme, echipamente, alte bunuri), materiale de laborator, hrană (dacă școală are cantină) etc.

- Alte cheltuieli – burse;
- Cheltuieli de capital – aici sunt incluse consolidările, modernizările;
- Active nefinanciare, active fixe – aici se găsesc cheltuielile pentru reparații majore (numite ”reparații capitale”), construcții, mobilier și aparatură de birou etc.

Aveți mai jos, ca exemplu, câteva coloane din bugetul cheltuit (execuția bugetară) pentru o școală generală oarecare:

- RON -

DENUMIREA INDICATORILOR	Cod rand	Cod indicator	An 2012
TITLUL II BUNURI SI SERVICII	30	20	564030
Bunuri si servicii	31	20.1	374145
Furnituri de birou	32	20.01.01	5000
Materiale pentru curatenie	33	20.01.02	6932
Incalzit, iluminat si forta motrica	34	20.01.03	2422000
Apa, canal si salubritate	35	20.01.04	57425
Carburanti si lubrifianti	36	20.01.05	
Piese de schimb	37	20.01.06	
Transport	38	20.01.07	
Posta, telecomunicatii, radio TV, internet	39	20.01.08	9799
Materiale si prestari de servicii cu caracter functional	40	20.01.09	5989
Alte bunuri si servicii pentru intretinere si functionare	41	20.01.30	47000
Reparatii curente	42	20.02	118935
Hrana	43	20.03	0
Hrana pentru oameni	44	20.01.01	
Hrana pentru animale	45	20.01.02	
Medicamente si materiale sanitare	46	20.04	0

(În tabelul care compune bugetul școlii mai puteți găsi și unele coduri – acestea sunt numerotări ale tipurilor de cheltuieli de mai sus. Puteți să nu le acordați atenție.)

Învățământul obligatoriu este gratuit. Prin urmare, toate cheltuielile necesare (inclusiv cele pentru cretă, markere, îmbunătățiri sau dotări ale clasei și școlii) trebuie făcute din bugetul școlii, nu din contribuțiile elevilor, părinților sau profesorilor.

Alte documente importante

Pe lângă bugetul propus, aprobat și cel cheltuit mai sunt alte documente importante.

Atunci când școala trimite proiectul de buget pentru aprobare, acesta este însoțit și de câteva documente în care se justifică respectivele sume cerute (se prezintă nevoile de la nivelul școlii). Acestea se numesc „**note de fundamentare**” și „**devize de cheltuieli**”. Este bine să știți de ele, deoarece, dacă ați transmis conducerii școlii nevoile și prioritățile voastre, puteți cere să se afișeze aceste note de fundamentare, pentru a vă da seama dacă opiniile voastre au fost luate în calcul.

În **planul de achiziții** sunt prezentate foarte detaliat cele ce urmează a fi cumpărate de școală.

Școlile au și un **plan de management**, în care se menționează prioritățile pentru un an școlar.

Documentele nu sunt secrete și aveți dreptul să le cunoașteți. Elevii sunt direct vizati și, de aceea, au dreptul să fie consultați cu privire la conținutul lor.

Expuneți-vă ideile! Gândiți-vă care sunt, în opinia voastră, prioritățile pentru școala în care învățați și transmiteți-le pentru a fi luate în considerare atunci când se stabilește planul de management.

Transmiteți-vă propunerile cu privire la ce ar fi necesar să se cumpere și să se schimbe în școala voastră!

Cui pot elevii să-și transmită punctele de vedere?

Este bine să vă transmiteți punctele de vedere tuturor persoanelor și instituțiilor care contribuie la luarea deciziei și care pot să o influențeze.

La nivelul școlii

În școală, deciziile importante se iau de către consiliul de administrație, compus din 7, 9 sau 13 persoane, printre care: directorul (care este și președintele acestui consiliu) și alte cadre didactice din școală, reprezentanți ai autorităților locale (consiliului local/primăriei sau, în cazul școlilor speciale, consiliului județean/Consiliul General în cazul Bucureștiului), reprezentanți ai părinților și elevilor.

Reprezentantul elevilor în consiliul de administrație trebuie să aibă peste 18 ani și, în acest caz, are drept de vot și dreptul de a participa la toate ședințele. Altfel, în școlile care nu au elevi peste 18 ani, directorul are obligația să cheme reprezentantul elevilor din școală la acele ședințe în care se discută aspecte privind elevii, dar, în acest caz, reprezentantul elevilor are statut doar de observator (nu are drept de vot).

La nivelul autorităților locale și județene, trebuie să vă adresați:

- Consilierilor locali
- Primarului
- Consilierilor județeni și președintelui consiliului județean (iar în cazul Bucureștiului, consilierilor generali)
- Inspectorului școlar general

Punctele voastre de vedere și recomandările generale cu privire la finanțarea educației pot fi trimise și **autorităților centrale:**

- Prim-ministrului;
- Ministrului educației;
- Ministrului finanțelor;
- Parlamentarilor (deputaților și senatorilor), în special celor care reprezintă localitatea/zona în care se află școala voastră.

Când se iau deciziile cu privire la prioritățile și bugetul școlii?

În general, în luna noiembrie, școlile trimit informațiile necesare pentru aprobarea bugetelor pentru anul următor. De aceea, când participați la stabilirea bugetului școlii este bine să organizați consultările cu colegii și să vă comunicați nevoile și prioritățile către conducerea școlii (către consiliul de administrație) în prima jumătate a lunii octombrie.

În octombrie și noiembrie continuați demersul vostru și comunicați-vă opiniile și către autoritățile locale și județene.

Planul de management se stabilește, de cele mai multe ori, la scurt timp după începerea anului școlar și, de aceea, este bine să vă grăbiți și să identificați prioritățile cât mai repede, pentru a fi siguri că le puteți trimite în timp util.

Nu uitați că bugetul școlii poate fi modificat și în timpul anului (prin rectificare bugetară), așa că puteți să vă trimiteti opiniile și cu aceste ocazii.

Perioadele indicate mai sus sunt orientative. Termenele pentru discutarea documentelor și aprobarea lor diferă de la școală la școală. De aceea trebuie să întrebați când sunt programate discuțiile pentru școala voastră și care sunt termenele limită până când vă puteți comunica opiniile. Nu uitați să vă adresați și autorităților!

Cum pot participa elevii la stabilirea bugetului școlii?

Câțiva pași importanți

1. Planificați-vă acțiunea

- **Împărțirea sarcinilor:** Schițați o listă cu activitățile pe care le veți desfășura, stabiliți ce elevi se vor implica în organizare și distribuiți-vă responsabilitățile între voi.
- **Lista de contacte:** Faceți o listă cu numele și datele de contact ale persoanelor care participă la luarea deciziilor privind bugetul și prioritățile școlii (vedeți la paginile 13-14 ce instituții, consilii și persoane să includeți în listă).
- **Calendarul de lucru:** Interesați-vă când trebuie să vă faceți cunoscute punctele de vedere, pentru a ști cât timp aveți la dispoziție. Întrebați-i pe cei din lista de contacte când se vor discuta documentele importante (vedeți pagina 13) și faceți-vă un calendar cu termene clare.

2. Pregătiți-vă punctele de vedere

- **Activități de identificare a nevoilor și priorităților** elevilor: vă puteți organiza în grupuri mai mari sau mai mici, ori pe clase, după cum vă este mai ușor. *Vedeți mai jos câteva sfaturi și exemple.*
- **Activități de pregătire a mesajelor:** în această etapă, după ce ați colectat opiniile elevilor, trebuie să decideți CE mesaje veți transmite și CUM ați vrea să vă faceți mesajele auzite. Pregătiți-vă materialele sau acțiunile pentru pasul următor.

3. Transmiteți-vă mesaje

- **Dialogul cu cei implicați în luarea deciziilor:** Adresați-vă celor din lista de contacte și faceți-vă cunoscute opiniile la momentul potrivit (luați în calcul calendarul de lucru pe care l-ați pregătit conform primului pas). Puteți **organiza evenimente** la nivelul școlii sau într-un loc public, la care să-i invitați pe cei implicați în luare deciziilor. Le puteți trimite materialele voastre sau puteți organiza întâlniri și dezbateri cu aceștia.
- **Promovarea în presă:** vă puteți promova acțiunile și punctele de vedere către presă. Puteți, de exemplu, să invitați un ziar local la evenimentul vostru.

4. Verificați impactul avut

- **Obținerea de răspunsuri** de la cei care iau parte la decizie: nu vă opriți după ce v-ați făcut cunoscute mesajele, ci insistați să aflați în ce măsură opiniile voastre vor fi luate în considerare.
- **Reamintirea promisiunilor care v-au fost făcute:** după un timp, apare riscul ca mesajele voastre să fie uitate, așa că reamintiți-le factorilor de decizie de mesajele voastre și, unde este cazul, de promisiunile pe care vi le-au făcut. Puteți face acest lucru prin noi întâlniri cu factorii de decizie, ori prin trimiterea de scrisori sau mesaje.
- **Analizarea impactului:** odată ce deciziile au fost luate, verificați dacă opiniile și solicitările voastre au fost luate în calcul (spre exemplu, puteți verifica documentele importante aprobate și puteți sta de vorbă cu cei din conducerea școlii). Discutați despre ce ați învățat din această experiență, astfel încât data viitoare să fiți și mai bine pregătiți. Bucurați-vă de experiență și sărbătoriți lucrurile care au mers bine.

Sfaturi

Vă puteți organiza pe clase sau puteți derula un eveniment la nivelul întregii școli. Un rol important îl poate avea consiliul elevilor din școala voastră, care poate coordona acțiunea în mai multe clase.

Sunt foarte multe metode prin care elevii pot să arate ce nevoi au pentru o educație de calitate în școala lor. Aceste metode depind de vârsta, interesul și inspirația elevilor. Astfel, se pot face următoarele:

- aplicare de chestionare în rândul elevilor;
- realizarea de desene, colaje sau machete (de exemplu, fiecare elev își imaginează că bugetul școlii este de 100 de lei și desenează sau scrie pe o foaie de hârtie cum ar împărți acești bani, astfel încât în respectivul an școlar să se rezolve cele mai urgente probleme din școală) și organizarea de expoziții;
- pregătirea de eseuri, scrisori sau mesaje;
- pregătirea de scenete;
- scrierea unei petiții ...

... iar exemplele pot continua, așa că folosiți-vă imaginația și găsiți acele activități care vi se par potrivite.

Alegeți tematica potrivită

Derulați aceste activități sub o tematică sugestivă, precum:

- „școala ideală”
- „ce mi-aș dori în școala mea”
- „nevoile elevilor”
- „dacă aș fi director pentru o zi”
- „bugetul școlii mele”
- „prioritățile școlii în opinia elevilor”
- „urna cu nevoi”

Luați în calcul că fondurile sunt limitate, așa că selectați-vă solicitările cele mai importante. Pentru asta, puteți să vă folosiți de următoarea întrebare:

„Ce ne trebuie în școală pentru ca toți elevii să învețe în condiții normale și să primească educație de calitate?”

(De exemplu, deși multora dintre noi ne-ar plăcea să găsim un dozator de înghețată la școală, adevărul este că acesta nu are legătură cu educația. Pe de altă parte, a avea rechizite, substanțe pentru laboratorul de chimie, planșe și mulaje pentru biologie, toalete curate, rampe pentru accesul colegilor cu dizabilități sau clase încălzite pe timpul iernii nu reprezintă mofturi, ci necesități).

Luați inițiativa, încurajați și sprijiniți cât mai mulți colegi să se implice. Respectați opiniile celorlalți. Toți elevii au dreptul la participare, inclusiv cei din clasele mici (de exemplu, aceștia se pot exprima mai ușor prin desen sau pot scrie, pe bilețele, care le sunt nevoile).

Exemple din școli

Am încurajat elevii din 25 de școli, din 5 județe ale țării, să pregătească proiecte cu titlul „participarea elevilor la stabilirea bugetului școlii”, iar mai jos sunt câteva dintre ideile lor.

Inspirați-vă din aceste proiecte și apoi puneți-vă în aplicare propriile idei și acțiuni, în școala voastră.

Școala Generală nr. 162, București

Pregătirea mesajelor

- Elaborarea de eseuri cu tema „Păreră mea contează”, prin care elevii să-și exprime opiniile despre ce îmbunătățiri și dotări sunt necesare în școală. La clasele mici, în locul eseurilor se pregătesc desene.

Transmiterea mesajelor

- Concurs de eseuri și desene.

Colegiul Național „Grigore Moisil”, București

Pregătirea mesajelor

- Pe o tablă magnetică s-a făcut schița școlii, iar elevii au scris pe bilețele ce anume ar dori să modifice. Bilețelele au fost apoi lipite pe schiță, în zonele la care se refereau (sala de sport, clase, toaile, curte etc.).
- S-a realizat un document cu opiniile elevilor, bazat pe bilețelele lipite pe macheta școlii.

Transmiterea mesajelor

- Expunerea machetei școlii în prezența directorului și înmânarea documentului.

Școala Generală nr. 198, București

Pregătirea mesajelor

- Scrierea nevoilor elevilor pe pancarte.

Transmiterea mesajelor

- Expunerea pancartelor prin organizarea unui flash-mob în timpul unui eveniment cu invitați din partea direcțiunii, părinților și celor de la primărie.

Liceul Teoretic Dimitrie Bolintineanu, București

Pregătirea mesajelor

- Concurs de desene cu tema „nevoile din școala mea”.

Transmiterea mesajelor

- Expoziție de desene în curtea școlii, promovată printr-un campionat de fotbal.
- Invitarea la eveniment a directorului școlii, profesorilor, reprezentanților părinților și consiliului local.

Școala Gimnazială „George Călinescu”, București

Pregătirea mesajelor

- Aplicarea de chestionare pentru identificarea nevoilor elevilor (necesitățile de dotare și îmbunătățire a școlii).
- Dezbateră rezultatelor chestionarelor în cadrul Consiliului Elevilor din școală.
- Realizarea revistei „Școala mea”, care să prezinte nevoile identificate prin chestionare.

Transmiterea mesajelor

- Prezentarea revistei „Școala mea” direcțiunii, inspectoratului școlar și primăriei de sector.

Revista „Școala mea” - Școala Gimnazială George Călinescu - B
Consultarea elevilor în ceea ce privește nevoile educaționale din școala lor

Liceul Tehnologic de Mecatronică și Automatizări Iași

Informarea elevilor cu privire la bugetul școlii și alte aspecte din domeniul economic

- Elaborarea unei reviste pe teme economice (denumită „Econosofia”), care să aibă patru numere pe an și care, printre altele, să informeze elevii cu privire la bugetul școlii: prezentarea bugetului pentru anul în curs, analizarea modului în care s-au cheltuit banii, informații despre importanța acordată opiniilor elevilor referitoare la buget.
- Dialog periodic cu direcțiunea, consiliul de administrație și consiliul elevilor din școală, pe tema bugetului școlii și cheltuielilor prioritare.

„Expoziția clasei noastre” - Școala Gimnazială „Ion Neculce” Iași
Campania de informare a autorităților locale cu privire la nevoile educaționale identificate de copii la nivelul școlii – apariții în presa locală

Școala Gimnazială „Ion Neculce”, Iași, jud. Iași

Pregătirea mesajelor

- Întâlniri cu colegii de la alte clase și cu profesorii pentru identificarea nevoilor claselor și școlii.

Transmiterea mesajelor

- Întâlnire cu conducerea școlii pentru transmiterea nevoilor.

Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri”, Iași, jud. Iași

Pregătirea mesajelor

- Aplicarea de chestionare.

Transmiterea mesajelor

- Organizarea unei dezbateri privind bugetul liceului, urmărindu-se atât transmiterea către direcțiune a nevoilor din chestionare, cât și informarea cât mai multor elevi despre acest subiect.

Informarea colegilor despre principiul participării copiilor, inclusiv privind bugetul școlii

- Seminar interactiv, adresat unui număr de 31 de elevi, pe tema drepturile copilului, participare și bugetul școlii.
- Organizarea unui joc în aer liber, de tipul „vânătoarea de comori” (treasure hunt), cu tematica drepturile copilului și participare (abordându-se inclusiv tema participării elevilor la stabilirea bugetului școlii).

**Children Rights Hunt -
Colegiul Național Iași**
Concursul de tip
„treasure hunt”, în cadrul
cărui elevii au învățat
despre dreptul lor de a
participa la elaborarea
bugetului școlii

Școala Gimnazială „Elena Cuza” Iași

Școala Gimnazială „Elena Cuza” Iași, jud. Iași

Pregătirea mesajelor

- Echipa de elevi care a implementat proiectul a dorit să solicite modernizarea terenului de sport și cumpărarea echipamentelor necesare pentru practicarea diferitelor sporturi. Prin aplicarea de chestionare, elevii și-au propus să afle dacă propunerea lor se bucură și de suportul colegilor, urmând să pregătească o petiție.
- Realizarea de machete care să arate terenul de sport pe care și-l doresc elevii.

Transmiterea mesajelor

- Adresarea petiției către conducerea școlii și asociația părinților.
- Expunerea machetelor și discutarea acestora.

Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Tîrgu-Mureș, jud. Mureș

Pregătirea mesajelor

- Aplicarea de chestionare pentru a afla nevoile elevilor.
- Realizarea de obiecte hand-made, unele dintre acestea având mesaje precum „Implică-te” sau „Părerea ta contează” adresate colegilor.

Transmiterea mesajelor

- Expoziția de obiecte hand-made.
- Întâlnire între reprezentanții elevilor și conducerea școlii pentru a se discuta nevoile elevilor. Directorul și directorul adjunct au stat de vorbă cu elevii și le-au promis că sugestiile lor vor fi incluse în planul de management pentru anul școlar următor.

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza”, Tîrgu-Mureș, jud. Mureș

Pregătirea mesajelor

- Întâlniri cu colegii pentru identificarea nevoilor și stabilirea priorităților.
- Realizarea de desene prin care să se prezinte prioritățile identificate.

Transmiterea mesajelor

- Expoziție de desene.

Colegiul Economic Transilvania, Tîrgu-Mureș, jud. Mureș

Pregătirea mesajelor

- Redactarea unui memoriu care să sublinieze nevoia elevilor de a avea materialele didactice necesare participării la laboratorul tehnologic economic (care este parte din programa specifică profilului economic). Elevii s-au referit la materialele necesare activităților practice (materiale pentru amenajarea standurilor de prezentare, topurile de hârtie, cărțile de vizită etc.).

Transmiterea mesajelor

- Elevii au propus transmiterea memoriului către autoritățile locale și conducerea colegiului.
- Informarea colegilor în cadrul unui târg de proiecte.

Limbile moderne - o poarta spre viitor - Școala Gimnazială „Emil Drăgan”, Ungheni, jud. Mureș

Înmânarea către conducerea școlii a petiției prin care copiii fac cunoscute nevoile educaționale din școala lor

Limbile moderne - o poarta spre viitor - Școala Gimnazială „Emil Drăgan”, Ungheni, jud. Mureș
 Înmânarea către conducerea școlii a petiției prin care copiii fac cunoscute nevoile educaționale din școala lor

Școala Gimnazială „Emil Drăgan”, Ungheni, jud. Mureș

Pregătirea mesajelor

- La nivelul fiecărei clase V-VIII au fost aplicate chestionare de nevoi și, pe baza răspunsurilor, s-au realizat liste de priorități pentru fiecare clasă.

Transmiterea mesajelor

- S-a organizat o întâlnire la care au participat reprezentanții fiecărei clase și conducerea școlii. Reprezentanții elevilor au prezentat, pe rând, lista de priorități a clasei lor, iar directorul a promis că va ține seama de opiniile copiilor.
- Prezentările elevilor au fost înregistrate audio și puse pe CD-uri pentru a se promova acțiunea.

Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian”, Tîrgu-Mureș, jud. Mureș

Pregătirea mesajelor

- Aplicarea de chestionare în rândul colegilor și pregătirea unui raport în care să se ierarhizeze nevoile elevilor.

Transmiterea mesajelor

- Susținerea raportului în fața conducerii școlii.

Școala Gimnazială "Ioan Băncescu", loc. Adâncata, jud. Suceava

Pregătirea mesajelor

- Aplicarea de chestionare pentru identificarea nevoilor elevilor (necesarul de material didactic).
- Analizarea chestionarelor și identificarea nevoilor prioritare.
- Elaborarea unei scrisori de informare adresată primăriei, care să puncteze nevoile prioritare ale școlii.

Transmiterea mesajelor

- Organizarea unor întâlniri cu viceprimarul localității, dar și cu diverși agenți economici locali, cu scopul prezentării nevoilor elevilor și găsirii de soluții. Viceprimarului îi este înmănată scrisoarea.
- „Adâncățenii susțin educația” – campanie de informare a locuitorilor cu privire la acțiunea elevilor.
- „10 pentru Școala mea” – informarea părinților, consiliului local și inspectoratului școlar despre inițiativa elevilor, cu scopul ca astfel de proiecte să fie repetate.

Liceul Tehnologic "Oltea Doamna", Dolhasca, jud. Suceava

Pregătirea mesajelor

- Aplicarea unui chestionar de nevoi în rândul elevilor, din analizarea răspunsurilor rezultând nevoia de modernizare a materialelor didactice existente în școală.

Transmiterea mesajelor

- Susținerea, de către elevi, a unei lecții de biologie, în prezența reprezentanților autorităților locale, conducerii școlii, părinților și colegilor. În cadrul lecției s-au folosit atât materiale didactice clasice, cât și moderne (de exemplu, model de inimă funcțională și tors uman), elevii arătând cum acestea din urmă ușurează învățarea și contribuie la o educație de calitate. În urma acțiunii, elevilor li s-a promis că vor fi invitați la masa dezbaterilor atunci când se va discuta despre bugetul școlii și achiziționarea materialelor didactice.

Lecția de științe - Școala Gimnazială „Dimitrie Păcurariu”, Șcheia, jud. Suceava
Acțiunea de sensibilizare a autorităților locale în legătură cu nevoile educaționale identificate de copii la nivelul școlii

Școala Gimnazială “Dimitrie Păcurariu”, Șcheia, jud. Suceava

Pregătirea mesajelor

- „Este scumpă educația?": sondaj în rândul elevilor, părinților și profesorilor.
- Calcul corect: mesajul elevilor este că trebuie să se calculeze corect de câți bani este nevoie pentru ca un copil să aibă la școală materialele necesare.

Transmiterea mesajelor

- În cadrul unui concurs de științe se organizează un flash-mob pentru un calcul corect: elevii reuniți în curtea școlii rezolvă exerciții, pentru a transmite mesajul formulat.
- Invitarea celor din primărie la eveniment.

Școala Gimnazială Valea Moldovei, jud. Suceava

Pregătirea mesajelor

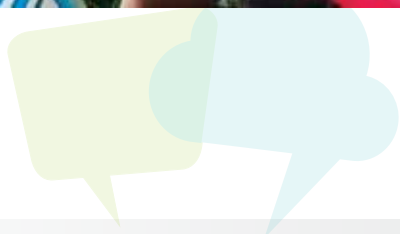
- Pregătirea unei piese de teatru-forum, care, prin referirea la diverse personaje din literatură, să provoace publicul la o discuție pe tema învățământului românesc actual și să permită elevilor să-și exprime nevoile educaționale și dorințele.

Transmiterea mesajelor

- Jucarea piesei și organizarea unei dezbateri la care au fost invitați, printre alții, un reprezentant din cadrul primăriei comunei, contabilul școlii, elevi din consiliul elevilor și un părinte.
- Promovarea acțiunii în revista școlii, redactată de elevi.

Lecția de științe - Școala Gimnazială „Dimitrie Păcurariu”, Șcheia, jud. Suceava
Acțiunea de sensibilizare a autorităților locale în legătură cu nevoile educaționale identificate de copii la nivelul școlii

**Lecția de științe - Școala Gimnazială
„Dimitrie Păcurariu”, Șcheia, jud. Suceava**
Acțiunea de sensibilizare a autorităților locale
în legătură cu nevoile educaționale identificate
de copii la nivelul școlii

Școala Gimnazială "Ion Muceleanu", Fântâna Mare, jud. Suceava

Pregătirea mesajelor

- Chestionar aplicat în rândul elevilor (referitor la nevoile educaționale), care a arătat că aceștia își doresc lecții și documentare video, precum și materiale didactice moderne.
- Concurs prin care elevii au redat grafic și plastic realitatea din școală.

Transmiterea mesajelor

- Dezbateri cu reprezentanți ai autorităților locale, conducerea școlii, părinți și elevi, în care au fost discutate nevoile elevilor (conform chestionarelor aplicate). Au fost expuse și lucrările elevilor. În cadrul dezbaterii, elevii au negociat alocarea unui anumit procent din finanțarea de bază pentru materiale didactice moderne.
- Prezentarea acțiunii elevilor în presa locală.

Școala Gimnazială nr. 16, Timișoara, jud. Timiș

Pregătirea mesajelor

- În acest proiect, elevii de clasa a V-a au propus să fie mentori pentru colegii lor din clasele mai mici, ajutându-i pe aceștia să afle mai multe, prin jocuri și activități interactive, despre drepturile copilului și participare. Apoi copiii au realizat un colaj de fotografii prin care să arate ce nu le place la școala lor și ce ar vrea să se schimbe.

Transmiterea mesajelor

- Colajul a fost transmis directorului școlii, care a apreciat modalitatea deosebită de comunicare.

Școala Gimnazială nr. 21, Timișoara, jud. Timiș

Pregătirea mesajelor

- Pregătirea unei piese de teatru prin care să se atragă atenția asupra problemelor de care se lovesc elevii din cauza lipsei resurselor materiale.

Transmiterea mesajelor

- Jucarea piesei de teatru în prezența celor din conducerea școlii.

Colegiul Dimitrie Leonida, Timișoara, jud. Timiș

Informarea elevilor cu privire la participarea la stabilirea bugetului școlii

- Elevii din echipa proiectului au propus ca și colegii lor să afle mai multe despre dreptul la participare, prin organizarea unui concurs de idei, tema concursului constând în găsirea celor mai bune metode prin care elevii își pot transmite opinia despre nevoile pe care le are școala lor.

Școala Gimnazială nr. 25, Timișoara, jud. Timiș

Pregătirea mesajelor

- Elevii din echipa proiectului au plecat de la faptul că alimentația copiilor pe parcursul programului școlar ar trebui să fie mai variată și consistentă. Astfel, au propus realizarea unei petiții prin care să atragă atenția către nevoia elevilor de a primi alte tipuri de alimente, mai consistente decât cornul și laptele

Transmiterea mesajelor

- Transmiterea petiției către autoritățile orașului.

Școala Gimnazială nr. 1, Timișoara, jud. Timiș

Pregătirea mesajelor

- Elevii de clasa a IV-a au realizat desene cu tema „Școala mea”, prin care și-au exprimat nemulțumirile față de unele lucruri din clasa sau școala lor. Dorința elevilor a fost de a ajuta conducerea școlii să ia mai ușor decizii despre ce ar trebui schimbat sau îmbunătățit în școală.

Transmiterea mesajelor

- Desenele copiilor au fost colectate și expuse în școală, pentru a fi văzute de director, profesori și părinți.

Desenăm mai frumos și suntem mai sănătoși - Școala Gimnazială numărul 1 - TM

Activitatea de realizare a desenelor cu tema „Școala mea”, în cadrul căreia copiii au reprezentat nevoile educaționale identificate la nivelul școlii

ANEXĂ

Lista proiectelor câștigătoare din cadrul demersului „Participarea elevilor la stabilirea bugetului școlii”

Școala	Numele proiectului
București	
Colegiul Național „Grigore Moisil”	Macheta școlii
Liceul Teoretic „Dimitrie Bolintineanu”	Nevoile din școala mea - Campionat de Fotbal și Concurs de Desene
Școala Gimnazială „George Călinescu”	Revista „Școala mea”
Școala Gimnazială nr. 162	Păreră mea contează!
Școala Gimnazială nr. 198	Flashmob pentru atragerea atenției asupra importanței dotării școlii
Jud. Iași	
Colegiul Național Iași	Children Rights Hunt
Liceul Tehnologic de Mecatronică și Automatizări Iași	Revista Econosofia
Școala Gimnazială „Ion Neculce” Iași	Expoziția clasei noastre
Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” Iași	Participare=responsabilizare!
Școala Gimnazială „Elena Cuza” Iași	Terenul de sport
Jud. Mureș	
Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian”, Tîrgu-Mureș	Achiziționarea unor manuale specializate pentru examenele internaționale de limbă engleză
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Tîrgu-Mureș	Expoziția Hand-made a Copiilor
Colegiul Economic Transilvania, Tîrgu-Mureș	Generația business
Școala Gimnazială „Emil Drăgan”, Ungheni	Limbile moderne – o poartă spre viitor
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza”, Tîrgu-Mureș	Școala noastră – casa noastră
Jud. Suceava	
Școala Gimnazială ”Ioan Băncescu”, Adâncata	O tablă pentru școala mea
Liceul Tehnologic ”Oltea Doamna”, Dolhasca	Mens sana in corpore sano
Școala Gimnazială ”Ion Muceleanu”, Fântâna Mare	Educație pentru viitor
Școala Gimnazială ”Dimitrie Păcurariu”, Șcheia	Lecția de științe
Școala Gimnazială Valea Moldovei	Să înfrumusețăm cabinetul de limba română
Jud. Timiș	
Școala Gimnazială nr. 1, Timișoara	Desenăm mai frumos și suntem mai sănătoși
Școala Gimnazială nr. 16, Timișoara	Fii profesor azi
Școala Gimnazială nr. 21, Timișoara	Lumea teatrului
Școala Gimnazială nr. 25, Timișoara	Mâncare consistentă și sănătoasă pentru un creier sănătos
Colegiul Dimitrie Leonida, Timișoara	Recreere, comunicare și o relație mai bună prin activități extra-școlare

Broșura este tipărită în proiectul „Participare și transparență pentru o mai bună asigurare a drepturilor copilului”, finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009 – 2014.

Pentru informații oficiale despre granturile SEE și norvegiene accesați www.eeagrants.org